

givningsmagten indtrængende Henvendelser fra Landbruget og fra Skibsfarten om, at Staten maatte træde hjælpende til. Da Verdenskrigen var udbrudt, var der al Udsigt til, at det danske Landbrug vilde faa frygtelige Kaar, at Udførselen af Landets Overproduktion vilde standse, og man anmodede derfor Staten om at træde hjælpende til. Hvad Skibsfarten angik, laa der omkring i Havnene opankret store Flaader, fordi man ikke havde Brug for den Tonnage, der var til Raadighed. Og naturligvis, da der var Trang til Stede, da der var vanskelige Kaar, fandt baade Landbruget og Skibsfarten, at det var Staten, man maatte gaa til for at faa Hjælp og Støtte.

Nu er der gaaet to Aar, og i disse to Aar har vi faaet at se, at Krigen er tifold værre, tifold mere barbarisk, end man havde forestillet sig den ved dens Udbrud. Men samtidig har de økonomiske Forhold her i Danmark undergaaet en saadan Udvikling, at der ingen Sammenligning er mulig med Forholdene den Gang. Det danske Landbrug lever i Dag under saa udmærkede Vilkaar, det har saadanne Indtægter, som det aldrig nogen Sinde før har været Tilfældet. Dette erkendes fra alle Sider, ogsaa af Landbrugets egne Mænd. Handelen blomstrer, Haandværk og Industri er i en frodig Udvikling. Vi har i Virkeligheden saadanne økonomiske Forhold herhjemme, at vi ikke har haft dem bedre under fredelige Forhold. Danmark hører jo til de lykkelige Lande, der er i Stand til ikke alene at brødføde sin egen Befolkning, men ogsaa kan udføre en Mængde af sine Varer, fordi vi ikke selv har Brug for dem. Men til Trods for, at alt tegner saa uhyre lyst paa disse Omraader, til Trods for den gode og frodige Udvikling i Landets Hovederhverv, Landbrug, Søfart, Handel, Haandværk og Industri, er der dog Mennesker herhjemme, der sulter og lider Nød.

Jeg har læst Referatet af et Møde, der i Mandags blev holdt her i København af Lærere ved de højere Almenskoler. Indlederen var Rektor Bruun i Kolding. Han udtalte, at særlig ved de private Realskoler var Forholdene frygtelige, ja næsten utaalelige. Lærere der havde en Begyndelsesløn af 2,100 Kr., og det varede 20 Aar, inden man naaede op til et saadant Minimum som 3,400 Kr. Og saa gav han en Skildring af, hvorledes Konerne gik ude i Køkkenerne og ikke kunde faa Pengene til at slaa til, ikke kunde skaffe den Mad, som skulde bruges.

Jeg tvivler ikke om, at denne Mand kendte til det, han talte om, at det virkelig er saaledes, at i de Familier, der har Indtægter fra de 2,100 Kr. og opefter til omkring ved den nævnte Løn, er Forholdene daarligere, at man dør i høj Grad mærker Dyrtiden og føler, at det kniber at faa Budgettet til at slaa til. Men hvorledes er det saa i de Arbejderfamilier, som kun har 11—12—1300 Kr., og hvor der stilles det samme Krav: der er et vist Antal Mennesker, der skal have Mad. Og den Mand, der udfører et haardt fysisk Arbejde, skal have mere Mad end Læreren. Disse Familier har ikke det halve af, hvad Lærersfamilien har i Indtægt. Og naar man nu kommer med Jammerklager over, hvorledes det ser ud i Lærersfamiliernes Køkkener, saa spørger jeg: Hvordan ser det saa ud i Arbejderfamiliernes Køkkener, disse Familier, hvis Indtægt er 11—1200 Kr., og hvor der er et stort Antal Munde, der skal mættes. Jeg ved godt, at man vil sige: ja men, Arbejderne er i Virkeligheden godt stillede, lad være med at nævne saadanne Indtægter som 11—1200 Kr., for Forholdet er jo et helt andet. Ved det omtalte Lærermøde blev der nævnt, at en Maskinarbejder kunde tjene 60—70—80 Kr. om Ugen. Og det blev fremdraget, at en Ølkusk, tror jeg det var, ogsaa kunde tjene en Bunke Penge. Det er rigtigt. Der er et Faatal af Arbejdere, der under den Højkonjunktur, vi har, hvor der kræves Overarbejde, Natarbejde, i det hele i høj Grad forceret Arbejde, har større Lønninger end ved Krigens Udbrud; men vi maa huske, at den allerstørste Procentdel af Danmarks Arbejdere har kun uvæsentlig mere i Indtægt i Dag end for to Aar siden. Vi havde Lønkonflikter i Foraaret i de allerfleste Fag herhjemme. Men medens Statistisk Bureau kommer og fortæller, at det, man skal bruge til Spise, Klædevarer og andet, er steget med 60—70 pCt., var de Lønforbringinger, de opnaaede, 10, allerhøjst 15 pCt. Og saa sagde man endda: Der kan I se, hvad Arbejderne faar, det er ganske kolossalt, hvad de tjener mere end tidligere. Naar man maaske nu mener, at det ikke ser saa galt ud for Arbejderne, som jeg her nævner, vil jeg sige: Der er dog en Klasse Arbejdere, man kan kontrollere fuldt ud, og det er Statens Arbejdere. Vi har i Finansudvalget beskæftiget os med dem. Jeg skal blot nævne Dem nogle Eksempler paa Forholdene her i København, hvortil der jo naturligvis er ganske tilsvarende ude i Provinserne. Under For-